

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IV. Pentatauchi Samaritani,

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

ad rem quam tractamus appositum, commentaria accepisse Sanchoniathonem ab Ierombalo Sacerdote Dei Ievo, & de Judæis verissima prodidisse. Ierombalum autem eum esse Gedeonem, ex libro Judicum, ubi non semel Ierobaal cognominatur, sciunt eruditi, & docuit Suidas, sed in vocis originatione falsus est; quemadmodum in ipsa re Georgius Syncellus, qui Ierombalum Gedeonis fratrem esse credidit, nominis duplicis ambiguitate deceptus. Quæ autem à Gedeone commentaria Sanchoniathon accepit, quid aliud esse dicamus, quam ipsos Mosis libros, quorum doctrina tinctæ sunt & aspersæ, ut dixi, superflites Sanchoniathonis reliquæ? Omnem vero dubitationem tollit, quod notatum est à Philone Byblio, Sanchoniathonem, cum de rerum principis & mundi origine commentaturus esset, summa diligentia Taauti libros evolvisse, ut pote quem sciret esse literarum repertorem, & primum commentaria reliquisse; ab eoque summis scribendi argumentum. Tum posteaquam Sanchoniathonis dissertationes de mundi & animalium procreatione exposuit, hæc omnia ait in Taauti Cosmogonia fuisse descripta, quæ sibi comperta ex signis & conjecturis mens ipsius nos docuit; atque hunc Taautum, ab Ægyptiis Thoyth, à Græcis Mercurium appellari. Jam vero hæc omnia mecum argumenta recollige: De mundi generatione scripsit Taautus, scripsit & Moses: literarum inventio Taauto tribuitur, tribuitur & Mosis ab Eupolemo, Theodoro, & Isidoro: Taauti libris ad opus suum lucubrandum usus est Sanchoniathon, idemque à Gedeone commentaria ad id ipsum accepit; Mosis doctrinam spirant passim & representant Sanchoniathonis reliquæ: quis non inde conjiciat Taautum illum fuisse Mosem? At nos id quoque infra multiplici argumentorum congerie clarius etiam & certius approbabitur.

III. Sanchoniathonem excipient Homerus, & Hesiodus, quorum scriptis nullum antiquius habent Græci: nam Orphica quæ circumferuntur, Pisistrati ævo haudquam vetustiora sunt. Homerum studiorum causa Ægyptum petiisse tradit Diodorus: imo & Ægyptius à plurimis existimatus est, ut asseverat Clemens Alexandrinus. Cum autem dubitare nos non sinant ea quæ dicturi sumus inferius, quin tum apud Ægyptios vigeret Mosis memoria, atque illuc jam penetrassent ipsius scriptiones, quis illas, unde tantarum rerum notitiam poterant comparare, neget ab iis lectas & subleatas, qui illuc discendi gratia proficiscebantur? Multis id confirmat Justinus in Paranesi, & libri ipsi Homeri loquuntur, in quibus sexcenta deprehendere licet ex Mose depromta. Velut cum scribit Deos peregrinorum habitu urbes circumire, ad exploranda hominum bene vel male facta. Id ipsi suppeditavit Moses, cum tres Angelos Abrahamo apparuisse scribit. Augurium, ejusque expositio, quæ habentur in Odyssæa, cum aquilas in capita procorum involantes mortem ipsis Augur portendere declarat, non-ne similis ostenti imitatio est, quod Ægyptio pistorum magistro in somnis contigit, & in paris eventus significationem traxit Josephus? Multa etiam hujus generis apud Hesiodum nanciscare. Græcanica Theogonia architectos fuisse ipsos disertis verbis Herodotus pronuntiat: quam multa autem in tota hac Mythologia è Mose manifesto petita? quod & infra probabimus. Chaos Hesiodo memoratum, ex Mosis verbis confectum esse agnoscunt omnes. Aristoteles in libello de Xenophane, Zenone, & Gorgia, Chaos illud Hesiodi, ex quo orta sunt omnia, nihil esse diserte pronuntiat. Hesiodi ejusdem Erebus, ipsum est עֵרֶב Mosis. Diem Noctem fatum, proindeque recentiorum finxit: Moses quippe vespertinum tempus matutino anteposuit, & post tenebras lucem creatam dixit. Septimum diem sacrum esse, & hic docuit, & Homerus, qui & eo cuncta perfecta fuisse addit, ut ab Aristobulo adnotatum est. Hominem luto formatum, & primorum hominum vitam nostra hac fuisse diuturniorem scripsit Hesiodus: quæ mere Mosæica sunt. Ate Homeri, Pandora Hesiodi, Eva est parens generis humani. Omnia Homerus ex Oriente depromsisse, demonstraturum se spondet non semel Heinsius in Aristarcho sacro. Prodiit libellus ante annos aliquot, quo locutiones Homerica & Hesiodica, Mosis, aliorumque Scriptorum sacrorum locutionibus similes colliguntur. Ex quibus cognoscitur tantam Ebraïsmorum segetem, non nisi ex Librorum sacrorum lectione suboriri potuisse. Atque hinc factum opinor, ut Aristæ Proconnesii, qui sæpe confunditur cum Aristæo Apollinis filio, quem Mosem esse ostendimus, discipulum credi ab aliquibus Homerum Strabo & Eustathius prodiderint.

IV. Ex omnibus argumentis, quæ ad fidem Mosæicis libris adstruendam colligi possunt, vix validius ullum reperias, quam quod ex Pentateuchi Samaritani vetustate & auctoritate ducitur. Cum enim jam inde ab Ieroboami perduellione, decem tribus secessionem facta suis legibus, suaque religione uti cœpissent: majorque deinde exarsisset invidia, postquam Templi Hierosolymitani, Urbisque adeo ipsius instaurationem turbantes Esdras devovit, & horrendi carminis pronuntiatione factas & infas-

Jud. 6. 32. & 7. 1.
& 8. 35.
Boch. Chan.
lib. 2. cap. 17.
Suid. in *ἱερο-
βάαλ.*
Georg. Sync.
Chronograph.
ad ann. Mund.
4315.
Philo Bybl.
apud Euseb. De
Prep. Evang.
lib. 1.

Eupol. apud
Clem. Alex.
Strom. lib. 1.
Theodor. in
Gen. Interp. 61.
Isidor. Orig.
lib. 1. c. 3.

Homeri, &
Hesiodi.
Diodor. lib. 1.
Clem. Alex.
Strom. 2.

Hom. Odyss. p.
Hom. Odyss. 6.

Herod. lib. 2.
cap. 13.

Aristob. apud
Euseb. Prep.
lib. 13. cap. 12.

Heins. Ari-
starch. sacro.
part. 1. cap. 14.

Strab. lib. 13.
Eustath. in
Hom. II. 8.

Pentateuchi
Samaritanici

mes esse iussit: capitale demum odium, & perpetua dissociatio consecuta est ab Alexandri Magni temporibus, ex quo Manasses Jaddi Pontificis frater, Sanaballetis Satrapæ, qui Darii nomine Samariam regebat, filia uxore præter fas & Legis præscriptum ducta, Sacerdotio exauctoratus est. Cujus injuriæ impatiens, ne amatam conjugem dimitteret, confugit ad socerum, & Templo ab eo in monte Garizim instructo præfectus, Pontificem se gessit. Tempore ab hoc nullus amor populis, nec fœdera fuerunt, sed implacabile dissidium, quod ad hanc diem perseverat. Et tamen utraque gens suum Pentateuchi codicem habet, nihil vel parum certe dissentientem; hunc Samaritanis literis exaratum, qui veteres fuerunt Chananæorum characteres; illum Judaicis, qui post captivitatem Babylonicam ex Assyriis detorti sunt.

Thaletis,

Joseph, libr. 1.
contr. Apion.
Laërt. in Thale-
te.

V. Circiter trigessimam quintam Olympiadem florebat Thales, oriundo Phœnix, Ægyptiorum & Chaldæorum sine controversia discipulus, uti de ipso prædicat Josephus. In Epistola autem Thaletis ad Pherecydem, quæ refertur à Laërtio, & *αλεθλιας* mihi suspecta est, in Ægyptum penetrasse se ait, non ut cum Astronomis solum, sed & Sacerdotibus congregaretur. Quem deinde morem adeunda Ægypti tenuerunt vetustiorum Græciæ Philosophorum plerique, ut ex ipsis fontibus puriores patriæ doctrinæ latices haurirent. Non semel igitur candide agnoscit Plato, alique complures, quæcunque de rebus divinis à Græcis disputata sunt, ex Ægyptiis scholis esse profecta. Idem argumentum persequitur Plutarchus in Libello de Iside & Osiride, clarissimosque Græcicæ Philosophiæ antistites, Thaletem, Solonem, Pythagoram, Lycurgum, Platonem, & Eudoxum, in Ægyptum philosophandi causa se contulisse narrat, & Ægyptiis magistris esse usos, quorum & nomina recenset. Ex Ægyptiorum ergo quos adierat, & Phœnicum ad quos genus referebat, rivis, in quos magnam Mosaicæ doctrinæ copiam confluisse mox ostendimus, abunde Thales hortulos suos irrigavit. Hinc Deum definebat, Quod principio & sine caret, quod rerum omnium antiquissimum est: atque hanc aiebat esse Mentem, quæ cuncta ex aquis formavit. Hinc hominum cogitata Deo perfecta esse sciscebat. Hinc hominum animos primus immortales esse dixisse fertur. Hinc lucem tenebris posteritorem esse statuit. Quæ non ex apothecis Philosophiæ, sed ex intimis veræ Theologiæ myrorhæciis deprompta sunt.

Solonis,

Plutarch. De
Isid. & Osir.
Diodor. libr. 1.

VI. In dubia eadem & suspecta ad Pherecydem Epistola, Solonem itineris in Ægyptum socium habuisse se ait Thales, & cum Sacerdotibus, ac Astronomis Ægyptiis utrumque esse conversatum. Idem testatur Plato in Timæo. Sonchin & Psenophin Sacerdotum illorum celeberrimos nominat Plutarchus. Tradit Diodorus Solonem, itidem ut Lycurgum, multa de legibus Ægyptiorum in legum suarum collectionem transtulisse; cum alibi Mosaicis legibus usos Ægyptios docuisset. Inde fit ut pleraque Atheniensium instituta Mosaicis fuerint consimilia, ut paulo post notabimus. Inde inter illustriora ejus effata celebratur illud, quo Diis honorem, parentibus reverentiam exhiberi præcipiebat. Atque ea sane è Decalogo petita erant.

Pythagora,
Jambli. De vit.
Pyth. libr. 1. c. 2.
Euseb. Præp. l.
10. c. 4.
Cleans. apud
Malch. de vit.
Pyth. & Clem.
Alex. Strom. 1.
Jambli. De vit.
Pyth. libr. 1. c. 3.
Athen. libr. 1.
Joseph. Antiq.
libr. 1. cap. 4.
Tatian. Orat.
contr. Gent.
Diog. Laërt.
Proctem. Sui-
das in *αποτ.*
Strab. libr. 16.
Sext. Emp.
adv. Math.

VII. Hos excipit Pythagoras Samius, in Syria natus, juxta Iamblichii, aliorumque sententiam. Is itaque patriæ revisendæ desiderio, Sidonem, Tyrum, & Byblum navigavit, ac totam fere lustravit Syriam, & Chaldæos, Ebræos, Arabes, ac Ægyptios præceptores habuit. Scribit Iamblichus Sidone congressum fuisse Pythagoram cum Mochi Physiologi successoribus. Mochi historici Phœnicis, qui res gentis suæ patria lingua prodidit, meminerunt Athenæus, Josephus, & Tarianus. Ochus appellatur apud Diogenem Laërtium, & Suidam. At is quem commemorat Iamblichus, de rerum natura differuit. Itaque hic ipse est, quem Moschum Sidonium appellat Strabo, quemque Physica tractasse ait, & Trojano excidio fuisse vetustiorum. Meminit ejusdem & Sextus Empiricus, ab eoque doctrinam suam Democritum petivisse statuit, auctore Posidonio. Hinc ergo emendandus Iamblichus, & pro, *Μόχου*, quod etiam in scriptis Codicibus reperi, scribendum, *Μόχου*. Atqui, *Μόχου*, ipsissimum videtur, *משה*, Moyses, qui merito *μοσολογος* dictus est, ut pote qui scripsit de rerum primordiis, & quique Trojanum bellum ætate præcessit, & Sidonium credi potuit ab iis qui patriam ipsius ignorabant, vel quod in hac potissimum urbe propagata fortasse fuerit ipsius doctrina, multique eam amplexi sint, vel propter Judææ viciniam: nonnumquam enim cum Phœnicibus Judæos confundi certum est. Adeunda Ægypti auctor Pythagoræ fuit Thales: abeuntem Polycrates commendatitius ad Amasim Ægypti regem literis profectus est, Amasis vero ad Ægyptios Sacerdotes. Quo cum pervenisset, Sonchidi Archipropheta in disciplinam se tradidit. Ac primum eum circumcisum ferunt: tum deinde per viginti duorum annorum decursum, non Astronomicis solum, & Geometricis, sed sacris etiam, & interioribus doctrinis institutus est, & omnibus Deorum mysteriis initiatus. Chaldæos quoque, Assyrios, & Persarum Magos audivit,